

Olsztyn, 14 listopada 2019 r.

PS-IV.431.2.19.2019.MLP

Pani Maria Dolecka
Dyrektor Domu Pomocy Społecznej
w Wydminach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej w Wydminach, w dniach 6-9 sierpnia 2019 r. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 9a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.695.2019 z dnia 14 lipca 2019 r.

Przedmiotem kontroli była ocena przestrzegania praw mieszkańców, jakości świadczonych usług, spełniania standardów określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz zgodności zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 9 sierpnia 2019 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią w dniu 15 października 2019 r. (data wpływu do tut. Urzędu 18 października 2019 r.). Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej, rozmów z mieszkańcami oraz wyjaśnień i informacji udzielonych w związku z prowadzoną kontrolą przez Panią Dyrektor i pracowników Domu.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Domu Pomocy Społecznej w Wydminach, w zakresie spraw objętych kontrolą, oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- Zatrudnienia pracownika socjalnego w Domu, w wymiarze dostosowanym do liczby mieszkańców.
- Posiadania przez mieszkańców niezbędnej odzieży, obuwia i bielizny oraz środków czystości.
- Umożliwienia swoim mieszkańcom korzystania ze świadczeń zdrowotnych, o których mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- Pokrywania przez DPS opłat ryczałtowych i częściowej odpłatności do wysokości limitu ceny przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- Świadczenia pracy socjalnej.
- Prowadzonej terapii zajęciowej.
- Podnoszenia sprawności i aktywizowania mieszkańców Domu.
- Możliwości korzystania z biblioteki lub punktu bibliotecznego oraz codziennej prasy.
- Umożliwienia kontaktu z rodzinami i społecznością lokalną.
- Zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych.
- Umożliwienia mieszkańcom realizacji ich praw wyborczych.
- Zapewnienia mieszkańcom warunków do rozwoju samorządności.
- Dostępności do informacji o przysługujących prawach oraz do przepisów prawnych dotyczących domów pomocy społecznej.
- Prowadzenia przez DPS dokumentacji mieszkańców.
- Umożliwienia mieszkańcom kontaktu z dyrektorem Domu.

W zakresie spraw poddanych kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- W 2 przypadkach, w umowach cywilnoprawnych, brak podpisu mieszkańca, co było niezgodne z art. 734 § 1 oraz z art. 78 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145).

Ustalono, że umowy cywilnoprawne podpisane zostały przez członka rodziny mieszkańca, zaś brak było podpisu mieszkańca. Mieszkańcy, za których podpisali się członkowie rodzin, nie byli osobami ubezwłasnowolnionymi, natomiast w indywidualnej dokumentacji znajdowały się zgody mieszkańców na ich pobyt w DPS.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nieważnością (z mocy prawa) zawartych umów.

- Brak w umowach cywilnoprawnych zapisów dot. świadczenia przez DPS usług wspomagających, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.). Stwierdzono jednak, że pomimo braku zapisów w umowach, powyższe usługi były świadczone.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutku powyższego uchybienia.

- Umowy cywilnoprawne - zawierane na zasadach komercyjnych – zawierały zapisy dot. zwrotu zapłaty za niewykorzystane świadczenia jedynie za 21 dni w roku kalendarzowym, co w świetle art. 385³ k.c. stanowi postanowienia niedozwolone, kwestionowane również przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Powyższa nieprawidłowość może skutkować pobraniem przez DPS opłaty za usługi, które nie są mieszkańcowi świadczone.

- Brak wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, co było niezgodne z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a i b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.) - sprawę szczegółowo opisano w protokole na str. 5.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą obniżonym poziomem świadczonych usług.
- Brak kwalifikacji osoby zatrudnionej w jednostce na stanowisku pracownika socjalnego, stosownie do wymogu określonego w art. 116 oraz art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz mieszkańców.
- Brak szkoleń dla pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego na temat praw mieszkańców DPS, co stanowiło naruszenie § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie dps.
Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą obniżoną jakością świadczonych usług.
- Uszkodzona podłoga w jednym z korytarzy, co mogło utrudniać poruszanie się osobom niepełnosprawnym.
Powyższe uchybienie może skutkować zagrożeniem zdrowia mieszkańców.
- Brak personelu sprząającego we wszystkie dni miesiąca, co było naruszeniem § 6 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie dps.
Powyższa nieprawidłowość może skutkować obniżoną jakością świadczonych usług na rzecz mieszkańców, spowodowaną dodatkowym obciążeniem pracowników wykonujących ww. czynności, niezwiązane z ich opisem stanowisk.
- Okresowe przekroczenie liczby mieszkańców w DPS, w stosunku do wydanej decyzji wojewody. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 10-11.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem zapewnienia usług na poziomie odpowiedniego standardu.
- W 4 przypadkach przekroczenie terminu sporządzenia Indywidualnego Planu Wsparcia, co było niezgodne z § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie dps.
Powyższe nieprawidłowości mogły skutkować brakiem możliwości skutecznego oddziaływania terapeutyczno-opiekuńczego.
- W 1 przypadku brak potwierdzenia opracowania planu wsparcia przez zespół opiekuńczo-terapeutyczny, co było niezgodne z § 2 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dps. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na stronie 13.
Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować brakiem ujęcia w planie wszystkich potrzeb mieszkanki.
- W 4 przypadkach, w kartotekach depozytowych mieszkańców, brak było potwierdzenia odbioru zakupionych rzeczy przez mieszkańców.
Ustalono, że na fakturze, a także na żadnym innym dokumencie, mieszkaniec nie potwierdzał odbioru zakupionych rzeczy, jak również nie powołano komisji do przekazywania rzeczy osobom, które nie są w stanie świadomie potwierdzić odbiór artykułów.
Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować brakiem pełnej wiedzy mieszkańca nt. dokonanych zakupów z jego środków.
- Wydawanie, bez podstawy prawnej, depozytów po zmarłych mieszkańcach Domu, zgłaszającym się po nie osobom (szczegółowo opisano w protokole na stronie 18). Jak

wskazano w Uchwale Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 września 2017 r. nr III CZP 39/17 należy przyjąć, że wyदानie depozytu po śmierci może nastąpić tylko na podstawie orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku lub poświadczenia dziedziczenia. Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować wydaniem depozytu nieuprawnionym stronom.

Ponadto zespół inspektorów w toku kontroli stwierdził, że w jednym z pomieszczeń sanitarnych, zlew oraz wc były zniszczone. Udzielono Pani instruktażu o konieczności bieżącej wymiany zużytego sprzętu.

W związku z pojawiającymi się zastrzeżeniami części mieszkańców Domu, co do otrzymywanych posiłków, udzielono Pani instruktażu w zakresie dalszego, stałego nadzoru nad prawidłową organizacją wyżywienia w DPS.

Ponadto ze względu na stany chorobowe mieszkańców Domu, wiek, wymaganą pomoc w zakresie samoobsługi, brak wskaźnika zatrudnienia, a także fakt, iż pokoje mieszkańców rozmieszczone są na dwóch kondygnacjach, udzielono Pani instruktażu w zakresie zatrudnienie dodatkowych pracowników i zwiększenie obsady na dyżurach nocnych.

W toku kontroli ustalono ponadto, że Dps nie zatrudniał psychologa. Mieszkańcy korzystali ze wsparcia psychologa, który świadczył pomoc w ramach wolontariatu.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie dps, warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest zapewnianie mieszkańcom domu kontaktu z psychologiem.

Mając na uwadze powyższy przepis, należy zapewnić stały kontakt z psychologiem i stosownie go dokumentować.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały omówione z Panią w toku kontroli. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli oraz niniejszym wystąpieniu.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest dyrektor placówki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości było niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa oraz nieprawidłowa organizacja pracy.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Niezwłocznie uregulować pobyt mieszkańców w DPS, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w zakresie zawieranych umów o świadczenie usług w odniesieniu do osób posiadających pełną zdolność do czynności prawnych, stosownie do art. 78 § 1 oraz art. 734 §1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145).
2. W umowach cywilnoprawnych zawierać zapis dot. świadczenia przez DPS usług wspomagających, zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.) oraz z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

3. Zweryfikować zapisy w umowach cywilnoprawnych, w celu wyeliminowania niedozwolonych postanowień. Wzór umowy przesłać Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu.
4. Niezwłocznie zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, zgodnie z wymogiem § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a i b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
5. Bezwzględnie przestrzegać obowiązku zatrudniania osób na stanowisku pracownika socjalnego zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).
6. Umożliwić wszystkim pracownikom zespołu terapeutyczno-opiekuńczego udział w szkoleniach na temat praw mieszkańca domu, stosownie do § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.).
7. Monitorować stan techniczny pomieszczeń przeznaczonych do użytku mieszkańców Domu oraz na bieżąco usuwać występujące usterki.
8. Czynności bezpośrednio związane z codziennym utrzymaniem czystości budynku powierzać osobom zatrudnianym na stanowisku pokojowa, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r., poz. 227 ze zm.) oraz opracowanymi do ww. rozporządzenia opisami stanowisk pracy.
9. Zaprzestać przyjmowania mieszkańców do Domu Pomocy Społecznej ponad stan, wynikający z liczby miejsc określonej w zezwoleniu Wojewody Warmińsko – Mazurskiego, zgodnie, z którym Dom przeznaczony jest dla 41 osób.
10. Indywidualny Plan Wsparcia Mieszkańca przygotowywać w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia mieszkańca do domu, zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
11. Rzetelnie dokumentować spotkania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego dot. opracowania indywidualnych planów wsparcia mieszkańców.
12. Wprowadzić procedury dot. odbioru zakupionych rzeczy i artykułów dla mieszkańców lub komisyjnego przekazywania rzeczy do użytkowania mieszkańcom, w przypadku, gdy nie są oni w stanie podpisać się samodzielnie.

13. Depozyty po zmarłych mieszkańcach wydawać spadkobiercom na podstawie przedłożonego orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku lub poświadczenia dziedziczenia.

Ponadto uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w toku kontroli kompleksowej Domu Pomocy Społecznej w Wydminach, wskazuję następujące działania:

1. Na bieżąco dokonywać wymiany zużytego sprzętu.
2. Zwiększyć obsadę opiekunów na dyżurach nocnych.
3. Prowadzić stały nadzór nad prawidłową organizacją wyżywienia w DPS.
4. Zapewniać mieszkańcom Domu stały kontakt z psychologiem. Powyższe stosownie dokumentować.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wdziału Polityki Społecznej